

FOAIE

pentru

MENTE, INIMA ȘI LITERATURA.

Nr. 40.

Duminică 1. Octombrie.

1839.

O m u l.

ПентрѸ чеї, кѸрор ле плаче а кѸцета шї а жѸдека; — іар пентрѸ аліїї тот артиколѸ є фѸрѸ фолос.

ОмѸл сокотїт дѸпѸ натѸра са трѸ-пеаскѸ шї сѸфлетеаскѸ, антре тоці аз-кѸїторїї пѸмѸнтѸлѸї стѸ пе тѸрапта чїа маї 'налтѸ, шї нїкѸїрї нѸ'шї афлѸ шї-ешї асїмена. Пе немѸрїніта скарѸ а зї-дїрїлор віецїїтоаре шї ансѸфлещїте єл стѸ ан мїжлок, шї ампреѸнѸ лѸмеа дѸхѸрї-лор кѸ преа нѸмѸроаса ампѸрѸцїе авїецїї-тоарелор. Ёл єсте Ѹн арборе ан сѸс кре-скѸторїѸ, анкоронат кѸ чеа маї фрѸмод-сѸ короднѸ а Ѹнеї пѸсѸмїрї маї новїле де кѸцете. Ёл прїн ачѸаста віне ан рѸ-денїе кѸ анѸерїї, шї прїн мїнтеа са ісѸ дескїде лѸї ампѸрѸцїа адѸвѸрѸлѸї. АнѸе-рїї сѸнт фїїнѸе маї кѸрате, каре азкѸїск о лѸме маї бѸнѸ; шї оаменїї сѸнт ан-Ѹерї антрѸпаці, карїї кѸ остенѸалѸ шї кѸ пашї лѸнекѸторї нѸзѸїск а ажѸнѸе прїн ачѸастѸ вале пѸмѸнтѸаскѸ пїнѸ де грѸтѸцїї ла о лѸме маї бѸнѸ.

Аїчї жог, афарѸ де дѸхѸл нострѸ нѸ єсте нїмїк, че нѸ с'ар цїнеа немїжлочїт де пѸмѸнт. ПѸмѸнтѸл єсте мѸмѸ Ѹнї-берсалѸ а ле тѸтѸрор лѸкрѸрїлор каре ле подартѸ; шї єл прїїмеще ла сїне іарѸшї пе тоате пе каре леаѸ нѸскѸт. Віецїї-тоаре шї кїпѸрї оменѸї сѸ рїдїкѸ дїн-тр'анса, ка шї плантеле, сѸ хѸзнеск де ла дѸнса, шї іарѸш каа пѸтрѸзїнда шї дѸнда ампрѸцїата са пѸлѸере спре нѸ-трїре шї амѸрѸкѸмїнте алтор планте шї зїдїрїлор че трѸїеск. НѸмаї пе дѸх нѸ'л наще пѸмѸнтѸл; нѸма сѸфлетѸл нострѸ нѸ єсте прѸнк ал пѸмѸнтѸлѸї; єл сѸ цїне де о маї 'налтѸ пласѸ а фїїнѸелор. Аша дар єл нїчї нѸ сѸ поате антоарче ла пѸмѸнт, чї мерѸе андѸрѸпт ла ісво-рѸл прїмарїѸ але дѸхѸрїлор шї ренїїт пѸ-шеще ан сѸфера лѸкрѸрїї, каре ва сѸ іо арате ан немѸсѸрата ампѸрѸцїе а зїдї-рїї ачѸла, дела каре пѸрѸеде тот че єсте.

ПартѸа чеа маї марѸ а омѸлѸї є до-біток; пентрѸ оменїре *) аз адѸс дѸнса ан лѸме сїнгѸр пѸтїнѸа **) каре трѸбїе

*) Humanitas

**) Facultas.

маї антжі кѣ остенеалз ші сілінуцз а сз десволбі ші а сз кѣлатіва.

Омѣла сз тот фаче (fit) некѣрмат. Песте тоатз віаца добітокѣла вреа сз домнеаскз песте ом, сімціріле песте дѣх. Сімціріле не траг ан жос не'нчетат атѣнчі, кѣнд дѣхѣла нззѣіеце кзтрз челе 'налте. Де аічі сз поате прічене, кѣм сз антѣмплаз, кѣм кз ла ом аічі жос маї вѣртос тот времеа де акѣм фаче антїпзріре маї віе декѣт віиторїѣла, ші челе вѣзѣте лѣкѣреазз маї пѣтернік атѣпра інімії лѣї декѣт челе невѣзѣте. Ан лѣптз неперѣкѣрматз кѣ сімціріле, омѣла аічі жос є маї пѣцін дестоїнік а кѣноаѣе лѣкѣрѣіле лїмпедє ші а ѣрма вѣртѣтеа чеа кѣратз. Челе маї новїле антѣпѣтѣрї сз стрїкз де нїѣе волдѣрї апѣсе трѣпещї, прекѣм сз стрїкз корѣбіереа віеції де вѣнтѣрї ампротївітоаре, дѣпз антѣлентѣла ашезѣмѣнт дѣмнезїеіск соартѣа омѣлаї єсте а ста ампедекѣндѣсе, а мерѣе кззѣнд ші прїн рѣтзчірї а сз фаче антѣлент ші бѣн; кзчї формареа дѣхѣлаї сзѣ арє сз фїе ѣн лѣкрѣ дїн алеѣере слободз, ѣн род копт кѣ сілінуца са антѣш ші о вірѣінцз кѣцігатз дѣпз о лѣптз інімоасз, біне лѣптатз. Тот омѣла сз антѣлцз нѣмаї кѣ антѣтѣла дѣла чїле де жос ла челе маї де сѣс, дѣла антѣнерек ла зїорї ші маї пе ѣрмз ла лѣмінз. Нічі ѣенїѣла чеа маї марє нѣ єсте деодатз аѣеа че поате сз сз факз, чї нѣмаї дѣпз депрїндере мѣлтз ажѣнѣе ла дестоїнічіа, де а пѣтеа домні песте матерїе ші аї да єї тіпарїѣла мзрїмеї салє.

Ан ом сз афлз лѣкрѣнд долз фїїнѣе фѣндаментале: сімціріле ші дѣхѣла; фїешкаре трѣвїе сз лѣкрѣзе амзѣрат натѣрїе салє. Дѣхѣла нічі дѣкѣм нѣ єсте

преѣрїт а оморѣ сімціреа, чї нѣмаї а о антѣрїпта спре бінеле омѣлаї. Аічі пе пѣмѣнт, антѣтѣла ші апѣсѣла єсте кѣ сѣат преѣзѣтѣрїѣ ампреѣнат ан ом, ка ѣнѣла прїн алтѣла сз сз антѣрѣнезе, ші семѣнцз немѣрїрїї сз сз креаскз антѣрѣ ної маї мѣлт прїн вѣнтѣрї, декѣт прїн боаре лїне. Єсте ѣн ашезѣмѣнт антѣлент де сѣс, кѣмкѣ омѣла лѣптѣндѣсе кѣ сімціреа. Є сіліт а кѣціга кѣ остенеалз пѣлпѣнда флоре а оменїреї. Аколо ѣнде мїнтеа є антѣвечїнатз кѣ сімціреа ші сімціреа кѣ мїнтеа, омѣла єсте ан чєл маї фѣрѣмос ал сзѣ жок. Мїнтеа фѣрз сімціріле трѣпещї сз веде кз нѣ аратз маї мѣлт пе ом, лар сімціріле фѣрз мїнте токма нѣ.

Пѣнз кѣнд омѣла трѣіеце антѣр'о старє кѣ тотѣла добіточєаскз, єл сз сімте мѣлѣцміт сїнгѣр прїн дѣлѣціле сімцірілор; дар сз скїмєз аѣєаста, антѣатз кѣт сз антѣне кѣлатѣра дѣхѣлаї. Да тре бѣнѣле лѣї челе трѣпещї сз антѣсоѣєск акѣма ші алтеле маї антѣте, але дѣхѣлаї. Пентрѣ ѣн ом деѣпент ла мїнте токма аша де фїреѣе єсте а кѣѣета, прекѣм а мѣнка ші а бєа. Фєрїчіреа чеа маї 'налтз а омѣлаї є ампреѣнатз кѣ маї марєа десволтаре а мїнції салє. Кѣ кѣт стз маї 'налт кѣлатѣра дѣхѣлаї сзѣ, кѣ атѣта маї віѣ ашї сімте єл новїлітатїє са, ші кѣ атѣта є маї копїлзрєаскз а са бѣкѣрїє кѣноскѣнд, кѣмкѣ кѣ дѣхѣла чєл кѣлатїват ініма дѣ цїнѣт пас антѣтокма. Єсте о дреаптз вѣгарє де сєамз: нѣма антѣоглїнда ѣндеї лїніціте сз веде черїѣла. Кѣ кѣт є омѣла маї кѣлатїват ші маї бѣн, кѣ атѣта маї лїмпедє ісз дескїде лѣї віиторїѣла, кѣ атѣта маї бѣкѣрѣс ан антїмпїнз пе аѣєла, кѣ атѣта маї дѣлѣе єсте

АН ІНІМА СА ПАЧВА ДЪМНЕЗІАСКЪ, ПЕ КА-
РЕА ДЖНІА О ТРЕЧЕ КЪ СІНЕ ДІНКОЛО.

КЪЛТЪРА ОМЕНІАСКЪ НЪМАЙ КЪ АНЧЕТЪА
ШІ ТРЕПТАТ СЪ КОАЧЕ, ДЕСПРЕ АЧЕАСТА
МЪРТЪРІСІМЕ ІСТОРІА ЧЕА МАЙ ВІКЕ А ОАМЕ-
НІЛОР. ДАНЦЪА АЧЕІАШ СЪ ТРАЧЕ АН ЛІНІЙ
ФОАРТЕ ДЕПЪРТАТЕ СТЪЖМЕ, ПЕСТЕ ТООТЕ
НАЦІІЛЕ КЪЛТІВАТЕ. Да оаменіі ші попоа-
реле крѣде н'аѣ фост нічі одатъ адевз-
рата ферічіре чекаші маі андеаѣнгатъ.
Фъръ кълтѣра оменіаскъ нѣ есте нічі о
ферічіре пентрѣ попоаре. Че неоменіре сѣ
поате сокоті, ла каре нѣ с'ар фі сао-
бозіт, ѣн ом, о націе, ба ші ѣн шір
антрег де націі, ла каре ліпсеа моралі-
тата! Тоате фъръделецііле сѣнт кѣно-
скѣте аколо, ѣнде добіточіа преаомнеѣе
антре оаменіі ан депліна нецермѣрре.

Рідікареа оаменілор дін добіточіе сѣ
фъркѣ пе анчетѣа ші кѣ ѣн споріѣ тре-
птат маі не вѣгат ан сеамъ. Аѣ тре-
кѣт сѣте де ані, пѣнъ кѣнд сѣ арѣтаръ
оареші каре ѣрме де морал. Да анчепѣт
зѣчеа антрѣ антѣнерек ші недесволтате
сѣмінцііле, дін каре ера сѣ сѣ факъ омѣа
аѣеа, че треѣіеа аѣз фаче поѣрбіт натѣ-
реі саае; ел треѣі сѣ треаѣъ прін о
школаъ андеаѣнгатъ а ліпсеі, маі наінте
де че ар фі ажѣнс аѣеле сѣмінце ла оареші
че десволтаре. Дѣпъ че вѣносѣа ші крѣ-
дѣа ом кѣ трѣпѣа с'ар фі арѣнкат ан
коаче ші анколо маі мѣате сѣте де ані
— ші чіне ціе нѣмърѣа аѣестора? —*)
фъръ аѣз пѣтеа ажѣта пе сіне ансѣш
антрѣ аѣа нецііінаъ ші рѣтѣчіре, маі пе
ѣрмъ антѣмплареа (casus) ші ліпсеа ал
амѣзѣаръ ла мѣате, каре трептат ал

маі десѣзлѣѣтѣча. Прекѣм дін аспра кре-
мене вѣтѣндѣсе ес скінтеі, ѣша ера фѣ-
рѣ андоіааъ ші кѣ омѣа чел крѣа ал на-
тѣрїі, антрѣ каре адѣнк дормітоареа
пѣтере де а кѣѣета, сінтѣр прін ловітѣрїі
аспре сѣ деѣептѣ. Деспре чеі дінтѣі
паші а десѣзлѣѣтѣчіреі омѣаѣі авем ноі
дін вѣакѣрїіле прїме нѣмаі традиціі ші по-
вѣші, каре н'аѣ маі мѣатъ пѣтере, декѣт
а не да анкредінаре апроапе де адеѣѣр
(probabilitas): дар історіа попоарело
ноае анкѣ некѣлївае не дѣ ан мѣнъ
мѣѣра, кѣ каре сѣ пѣтем мѣѣра кїпѣа,
дѣпъ каре с'аѣ кѣлїват омѣа ан чеае
маі вѣтрѣне вѣакѣрїі, дін прїчїнаъ кѣ кѣр-
сѣа кѣлѣреі тоѣдеаѣна ші прѣтѣтїндеі
тоѣ кам аѣелеаѣ скїмеѣрїі аѣ авѣт. Реѣі
кѣм се аѣмінѣаъ сѣлѣатїкѣа індіан, ші
жѣдекъ анѣрѣпт ла времїіле аѣі Німроѣ
саѣ а чѣлѣі дінтѣіѣ Фараон.

Кълтѣра, аѣмінареа дѣѣѣаѣі оменіск
нѣ спореѣе антрѣѣн кїп прѣсте тоатъ фа-
ѣа пѣмѣнтѣаѣі; аѣеаѣа антре атѣтеа
фѣлїѣрїі де рѣлѣціі ші ампреѣїѣрѣрїі ар ші
фі кѣ непѣтїнаъ. Ансѣ тоате трептеле
кѣлѣрїі сѣ аратъ ан аѣеаѣшї рѣтїмп де
времїе, де одатъ, адекъ: ан тоате вѣакѣ-
рїіле вѣі аѣла ѣн ом, о націе маі аѣмін-
тѣ де кѣт тоатї, ші де аѣі кѣѣтѣнд ан
жос вѣі да іарѣшї де ѣн ом саѣ націе
маі антѣнкатъ де кѣт тоате. Оменї-
меа е прѣтѣтїндеі антрѣ метаморѣозъ
(преѣаѣере) непрекѣрматъ, ші еа сѣ аѣеа-
мѣнъ бїнішор ѣнѣі копачїѣ преамаре, че
деодатъ поартъ ан вѣрѣѣа сѣѣ тоате
времїіле анѣаѣі. Аѣеаѣа, ѣнде треѣіеа а
сѣ кѣлїѣа оаменїі прін оаменїі, нѣ сѣ
поате алѣфѣлїѣ антѣмпла. Кѣчї адекъ
кѣлїѣаторїі нѣ стаѣ прѣтѣтїндеі антрѣ
аѣеаѣшї анѣлїіме; нѣ тоціі аѣ аѣеаѣшї
(*

*) Дѣпъ кѣѣїреа ші ешіреа аѣі дін рѣѣа
пѣмѣнтѣск, домнілор Теолоѣї! —

дар де а амнзртзші лзміна кз алції; нз тоці аз ачелеші мжлоаче ла мжнз; нз тоці оаменії ші попареле сжнт антр'зн кіп пріімітоаре де кзлтзрз. Невзнїле сз хзрззек аша де зшор, ка ші вїстіерїіле анцелепчїзней. Ан тоате пзрціле калеа оаменїлор есте асемenea знсі лавїрїнт, кз кзї ан тоате латзрїле, знде нзмаї пзціне кзрзрї азк ла цжнта чеа маї дїн лонтрз; авем дар' дрепт а не мїра, дакз кзрзла кзлтзрїї оменїлор іа зн андрептарїс атжт де непотрївїт? Да нороаде антреці сгз мїнтеа ангропатз сжпт довіточїе; знеле сжнт апзсате де жгзла каїмеї шї алтеле де а сзрзчїей *); анїептареа азхзл азї є амповоратз де тіранїзм; анзш ла націїле кзлтївате, кз аналтзла мзлате апзкзтзрї апзсе сжнт местекате, дар сз пофтеїе лзкрз кз непзтїнцз, дакз чїнева вреа а пзне не тоці антрз ачелешї треаптз а кзлтзрїей, шї тот деодатз не чеа каре аз рзмас анзрзпт дїн лїпсз шї фзрз аса вїнз, ла осжндеїе зрїсїндазла.

Ан ом тоате сжнт мїнзнате шї вздек аналта азї презрїйтз. Трзшла азї есте зн че антрег, мзїстрос, компзс дїн пзрці марї шї мїчї, тарї шї кзргзтоаре. Челе маї новїле пзрці, антрз каре сж презлкрз матерїїле тревзїнчоаде ла пзтереа вїецїї сжнт аскзнсе анцелепцеїе ан лонтрзла трзпзлзї сзз. Деосївїтеле сале мззлзврї шї їнстрзмінте але сїмцїрїї сжнт пзсе ла ведеге, каре кз форма шї аплекареа лор рзспзнд десзвжршїт оперзціїлор, спре каре сжнт хотзржте. Пе ом антрз адевр ла антрек мзлате вїецзїтоаре кз

пзтереа трзпексз, кз їзцеала, кз аверїмеа знсіа саз ал алтзї орган де сїмцїре; дар екселенція азї сгз фзрз андоїалз ан фрзмоаса формз че о аре. Кжтз вжл фз є ампрезнатз нзмаї кз рїдїкатзл азї трзп. Де ар мерце омзл анзсплекат ка зн довіток; де ар фї капзл сзз формат кз гзра шї насзл нзмаї спре а мжнка шї азпз ачесте тоатз стрзктзра мззлзврїлор оржндзїтз: знде ар рзжжнеа аналта са пзтере сзфлетеаскз, їкоана азмнезїрїї? Нзмаї прїн формареа мззлзврїлор сале спре а пзтеа мерце дрепт, азї кзпзтз капзл фрзмоаса позїціе шї андрептаре; сїнгзр прїн ачеста довжндїрз креерїї спазїз (лок гол) деетзла спре а сз пзтеа лзці ан тоате пзрціле, шї азї трїміте рамзрїле сале ан цїос, анзміт прїн осзл спїнзрїї *). Везї кзм с'аз болтїт фрзнтеа та плїнз де кзїте шї їдеї омзле; органеле довіточешї сз трасерз анзрзпт; прїн ачеста сз фзкз зн кіп оменїск, каре прїн десфзтзтоареа са ансзшїре антрече департе пе тоате кїпзрїле алтор вїецзїтоаре. Кз кжт омзл сз апропїе маї мзлат прїн органїзациа са де довіток, кз атжта сїмцїрїле сжнт маї презмпзнїтоаре ан ажнзла, шї вїче верса. Декзмба гзра есте єшїтз анзїнте, насзл тзртошат шї преа мїк, фрзнтеа датз анзрзпт, анкжт тоатз фаца сз азбз асемжнаре кз а маїмзцелор: атзнчї фзрз андоїалз азхзл нз презомнеїе. Дїн протївз дакз образзла є рзтзнзїт ан формз фрзмоасз овалз, форма деасзпра а капз-

*) Скїмошїї, їнзлланїї дїн знїле очелешї ш. а.

*) Апзкз амжнз зн кап саз зн скелет антрег де ом, шї алтзла де еоз саз де алтз вїецзїтоаре нїкзвжнтоаре; асамзнеле шї ле жздекз

ЛЪИ ПАКАТЪ САЪ БОЛТИЪЪ АНАИТЕ КЪ ПЛЪ-
ЧЕРЕ, КА АША ПЕНТРЪ КРЕЕРЪ СЪ РЪМЖЕ ЛОК
МАЙ ЛАРГ; ШИ ІАРЪШІ, ДАКЪ ПЪРЦІЛЕ ДІН
УІОС АЛЕ ОБРАЗЪЛАШІ ДАТЕ МАЙ АНДЪРЪПТ
СЪ ШНЕКЪ КЪ ЧЕЛЕ ДІН СЪС АНТЪРЪН ЧЕНТРЪ
ПЕРПЕНДІКЪЛАР: АТЪНЧІ Е НЪДЕЖДЕ, КЪ ДЪ-
ХЪЛА ВА ДОМНІ, САЪ ДЕКЪМБА ПРЕДОМНЕСК
СІМЦІРІЛЕ, ФЪРЪ АНДОІАЛЪ НЪ Е ПРИЧІНА
ЛІПСА ПЪТЕРІЛОР ДЪХЪЛАШІ, ЧІ АЛТ ЧЕВАШ.

МАЙ МЪЛТ АНКЪ ДЕКЪТ МІНЪНАТА СТЪРЪ-
КЪРЪЪ А ТЪРЪПЪЛАШІ СЪЪ АНАЛЦЪ ПЕ ОМ АН-
ЦЕЛЕГЪТОРІЪЛА ЛЪИ СЪФЛЕТ. АЧЕЕА ЧЕ АН ОМ
ВЕДЕ, АЪДЕ, СІМТЕ, НЪ ЕСТЕ ОКІЪЛА, ШРЕКІА,
ТЪРЪПЪЛА, ЧІ О ФІІНЦЪ ДЕ ШН ФЕЛІЪ МАЙ НАЛТ,
КЪРЪШІ ОКІЪЛА, ШРЕКІА, ТЪРЪПЪЛА АІ СЪНТ НЪ-
МАЙ ШНЕЛТЕ. АЧЕАСТЪ ФІІНЦЪ МАЙ НАЛТЪ
АРЕ НАТЪРЪЪ ДЕ ДЪХЪ, ПЕНТРЪ КЪ ЕА КЪЦІТЪ
ШІ НЪ Е СЪПЪСЪ НІЧІ ЛА О СТІКЪЧІЪНЕ,
ПЕНТРЪ КЪ ЕСТЕ ПРЕЪРЕІТЪ КЪТЪРЪ НІЩЕ СКО-
ПЪРІ ВЕЧНІЧЕ. ЧІНЕ АР ВРЕА, КА ШН ПЪРЪНК,
А ПРІНДЕ ШМЪРА ПЕ ПЪРІТЕ, ШІ ФІІНДЪКЪ НЪ
О ПОАТЕ АПЪКА, СЪ ЗІКЪ КЪМЪКЪ НЪ ЕСТЕ
НІЧІ О ШМЪРЪЪ? ШНДЕ СЪ АРАТЪ О ЛЪКЪРАРЕ,
КАРЕ АН СІМЦЪМЪНТ, НЪШІ АРЕ ШІЕШІ НІ-
МІК АСЕМЕНЕА, НІЧІ О ІКОАНЪ, АКОЛО ТРЕБЪІЕ
СЪ ФІЕ ШІ О ПРИЧІНЪ, КАРЕ СТЪ МАЙ ПРЕ
СЪС ДЕ ПЪТЕРІА ТЪРЪПЕАКЪ. АЧЕАСТЪ ПРИ-
ЧІНЪ ЕСТЕ АЧЕЕА, ЧЕ СЪ НЪМЕЩЕ СЪФЛЕТ
ОМЕНЕСК. АНТЪРЪНЪСЪЛА ЗАЧЕ АНАЛТА АЧЕА
ПЪТЕРЕ ДЕ АЖЪДЕКА ДЕСПРЕ СІНЕ АНЪСЪШ ПРЕ-
КЪМ ШІ ДЕСПРЕ ТОАТЕ АМПРЕЦІЪР ДЕ СІНЕ;
А ІСПІТІ АНЪСЪШІРІЛЕ МЪЛТОР ЛЪКЪРЪШІ; МАЙ
МЪЛТЕ ОБЖЕТЕ АЛЕ АСЕМЪНА ШІ АЛЕ ДЕОСІКІ
ДЪПЪ ПРЕЦЪЛА САЪ НЕПРЕЦЪЛА ЛОР, ШІ АША
МАЙ АНКОЛО ДЪПЪ ФЪКЪТЪ АЧЕАСТА АСЕМЪ-
НАРЕ А АЛЕЦЕ КЪНОСЪТЪЛА ВІНЕ САЪ РЪЪ, ПЪ-
РЪРЕА САЪ АДЕВЪРЪЛА, ФОЛОСІТОРІЪЛА САЪ СТІ-
КЪЧІОСЪЛА, МАЙ БЪНЪЛА САЪ МАЙ РЪЪЛА, АН-
СЪРЪТ, АШІ АЛЕЦЕ ШІ А ЛЪКЪРА СЛОКОД.

АЧЕАСТА ПЪТЕРЕ ЕСТЕ АЧЕЕА, ЧЕ О НЪ-

МІМ КЪВЪНЪ (ratio). ВА ЕСТЕ НОВІЛІ-
ТАТІА ОМЪЛАШІ, ЕА СІНГЪРЪ ШІ НІМІК АЛТЪ.
ПРІН АНЪСА ЕСТЕ ЕА АН СТАРЕ А ІМІТА
ТОАТЕ ЛЪКЪРЪІЛЕ ДОБІТОАЧЕЛОР. ВЪЛТЪРЪЛА
СВОАРЪ ФОАРТЕ СЪС; ДАР ЕА, ОМЪЛА, СЪ
АНАЛЦЪ ПРІН КОРЪВІІ КЪ МЪІЕСТРІЕ ЛЪКЪРАТЕ
ШІ МАЙ СЪС АН АЕР. ПЕЩЕЛЕ АНОАТЪ ПРЕ-
СТЕ РЪРЪШІ, ЛАКЪРЪШІ ШІ МЪРЪШІ; ЕА, ОМЪЛА, АН-
КОНЦІЪРЪ ПЛЪТІНД ТОТ РЪТЪНЪЛА ПЪМЪН-
ТЪЛАШІ. ВІЕЦЪІТОАРЕЛЕ САПЪ НЪМАЙ КЪЦІВА
СТЪНЖІНІ АДЖНК АН ПЪМЪНТ; ЕА, ОМЪЛА,
ДЕСТЪПЪ МЪЛТЕ СЪТЕ ДЕ СТЪНЖІНІ АДЖНК
АН СЪНЪЛА ПЪМЪНТЪЛАШІ ДЪПЪ МЕТАЛЕ ШІ
ПІЕТРІІ; ШІ АНЪСЪШ ДІНТРЪ АНФРІКОШАТА
АДЖНЧІМЕ А ПЪМЪНТЪЛАШІ, СКОАТЕ АФАРЪ
МЪРЪЕЛЕЛЕ ДЕ ПОДОАВЪ ШІ НЕГЪЦЪТОРІЕ. ПРІН
МІНТЕ ЦІЕ ОМЪЛА СЪШІ ФАКЪ ШІЕШІ ТОАТЕ
ФОЛОСІТОАРЕ, СТЪРЪБАТЕ АН КЪМЪЛА ТЪТЪ-
РОР ЦІІНЦЕЛОР, СЪ ФАЧЕ ЛЕЦІЪТОРІЪЛА ШІ
ЖЪДЕКЪТОРІЪЛА СЪЪ АНЪСЪШ. КЪВЪНТЪЛА Е ДЪ-
ХЪЛА ЛЪИ ДЪМНЕЗЕЪ АН ОМ; ФЪРЪДЕ АЧЕСТА
ОМЪЛА ЕСТЕ О ВІТЪ, ШІ НЕХЪРНІК ДЕ НІЧІ О
ПРІВІРЕ КЪТЪРЪ ДЪМНЕЗЕЪ, ДЕ НІЧІ О КРЕ-
ДІНЦЪ АН ЧЕЛ ВЕЧНІК ШІ СЪЖНТ, ДЕ НІЧІ
О РЕЛІЦІЕ. ІА КЪВЪНТЪЛА ДЕЛА ОМ: АТЪНЧІ
ІАІ АНКІС ЛЪИ ТОАТЪ КАЛЕА КЪТЪРЪ АДЕВЪР,
ШІ ЛА О АНТЪМЪЛАРЕ КА АЧЕАСТА, ЗІЧЕ ШН
ВЪРЪБАТ ДІН ВЕАКЪРІЛЕ НОАСТРЕ, ТОТ АТЪТА
АР ФОЛОСІ, ДАКЪ АІ ЧЕТІ БІБЛІА ЛА ШН КАЛ,
КЪТ ШІ ЛА ШН ОМ.

АНЪСЪ КЪВЪНТЪЛА НЪМАЙ АТЪНЧІ ДЪ ОМЪ-
ЛАШІ ВРЕДНІЧІЕ, КЪНД СЪ АНДРЕАПТЪ КЪТЪРЪ
ЧЕЛЕ МАЙ НАЛТЕ, ЛЪЖНДЪШІ АСА СФІНЦЕНІЕ
ДЕЛА РЕЛЕЦІЕ. ДЕ АШІ ІА АНДРЕПТАРІЪЛА АН
УІОС НЪМАЙ СПРЕ ЧЕЛЕ ПЪМЪНТЕІРІ, СПРЕ ЧЕЛЕ ФО-
ЛОСІТОАРЕ ШІ ДЕСФЪТЪТОАРЕ: АТЪНЧІ ОМЪЛА
НЪ Е АЛТ НІМІК, ДЕКЪТ ЧЕА МАЙ ПРИЧЕПЪ-
ТОАРЕ, ДАР ТОТ ОДАТЪ ШІ ЧЕА АНФРІКО-
ШАТЪ ДІНТРЕ ТОАТЕ ВІЕЦЪІТОАРЕЛЕ ПЪМЪН-
ТЪЛАШІ. НЪ КЪВЪНТЪЛА АН СІНЕ ФАЧЕ ПЕ

оаменї бѣнї, чї кредїноаса пѣзїре а по-
рѣнчїлор лѣї. Ёа єте ка шї о мѣнѣ ан-
тїнѣ ан калеа вїртѣцїї; дар' ачелѣтѣ
мѣнѣ нїчї не поате пе ної дѣче нїчї ам-
пїнѣ ла вїртѣте. Кѣвѣнтѣла аре кѣ аде-
вѣрат пѣтереа дѣтѣтоаре де леѣї, дар'
пѣтере ексекѣтївѣ стѣ ан воїе.

Прїн кѣвѣнт стѣ омѣлѣї дескїс ѣн о-
чан де пѣзчерї шї бѣкѣрїї. Нѣ вом зїче
мѣлт, де вом антѣрї: тоате пе пѣмѣнт
сѣнт пентрѣ омѣла кѣвѣнтѣторїѣ, дела
стежарїѣ пѣнѣ ла їареѣ, дела влѣфант
пѣнѣ ла берме. Фѣрѣ дѣнѣла ар фї тот
пѣмѣнтѣла маї морт, шї тоатѣ вогѣцїа
лѣї н'ар фї маї бѣнѣ декѣт о грѣмадѣ
де матерїї, ла каре нѣ сѣ афлѣз нїчї ѣн
зїдарїѣ. Вїца де вїе нѣшї мѣнѣкѣ ѣа стрѣ-
гѣрѣла сѣѣ; нїчї рѣжа нѣшї сїмте ѣа
фрѣмсеца шї дрѣгѣлашѣла сѣѣ амїрос.
Фѣрѣ ом діамантѣла заче фѣрѣ прец сѣпт
кременї. Нѣмаї ан ом шї нѣмаї пентрѣ
дѣнѣла сѣ амвоїеск тоате анцелѣпѣще;
сїнгѣр кѣвѣнтѣла лѣї єсте ачела, каре лї
анокїлеаѣз лѣї тот траїѣла, тоатѣ бѣ-
кѣрїа.

Шї добїтокѣла прївѣще ан єс кѣтрѣ д-
зѣрѣла черїѣ; дар єл нѣ сѣ десфетеаѣз
антрѣ фрѣмсеца ачелѣїашї. Пѣмѣнтѣла кѣ
але сале продѣктѣрї стѣ гата пентрѣ
тоате зїдїрїле; дар нѣмаї пентрѣ ом сѣ
аратѣ ан аса недескїсѣ помпѣ. Сїнгѣр
єл прївѣще кѣ ѣїмїре дїн мѣнѣї ан ва-
леа чеа фрѣмоасѣ ка раїѣла, кѣнд антр'
ачеа вїтеле че пак пе лѣнѣгѣ єл, нѣ каѣ-
тѣ декѣт сѣшї домолеаскѣ фоамѣа кѣ
єрѣї шї бѣрѣїенї. Нѣма омѣла аскѣлтѣ кѣ
десфѣтаре анкѣнтѣтоареа армонїе де то-
нѣрї, шї кѣноаѣе мѣїестрїа а 'нокїла вор-
вїреа ачелѣста а сїмѣемїнтелор пѣнѣ ла о
треапѣтѣ аналѣтѣ де мїраре, каре нїчї о

вїеѣїтоаре нѣ поате сѣ о кѣпрїндѣ. Нѣ
маї омѣла поате прїїмї ан сїне фермерѣла
артелор, прїн каре атѣт шїешї кѣт шї
алтора лшї амфрѣмсецеаѣз аса фїїнѣѣ,
кѣнд антр'ачеа вїта нѣтѣнѣгѣ трече пе
лѣнѣгѣ мѣреаѣа четѣѣїе а ѣнѣї прїнѣ, не-
бѣгѣнд ан сѣамѣ але єї фрѣмсеѣї шї грѣ-
бѣще ла гражѣла сѣѣ, ѣнде єра деаѣтѣ
а мерѣе шї маї 'наїнте. Фѣрѣ кѣвѣнт,
тоате ачелѣте бѣкѣрїї, анѣ шї челе але
вїеѣїї соѣїале ар фї перѣѣте. Сїнгѣр прїн
кѣвѣнт їсѣ фаче омѣлѣї кѣ пѣтїнѣѣ а
сїмѣї пѣзчерїле прїетїнїеї, бѣкѣрїа де а
пѣтеа фї кѣтрѣ алѣїї мѣлѣѣїторїѣ, де-
сфѣтареа кѣ аѣ пѣтѣт фаче врѣѣн єїне,
шї ѣїмїтоареа пѣзчере, кѣмѣкѣ аѣ лѣ-
крат саѣ пѣтїмїт кѣ ѣенерозїтате пент-
трѣ чїнева.

Прїн кѣвѣнт лї єсте омѣлѣї калеа де-
скїсѣ кѣтрѣ о спорїре де апѣрѣреа. Ан-
кѣ шї акѣма вїеѣїтоареле сѣнт тот а-
чеа, че аѣ фост анїнте кѣ кѣтева мїї
де анї. Нѣзѣїрїле, пѣтерїле шї вольѣрїле
де а мѣїестрї, натѣра леаѣ рѣстрѣнѣ антре
нїще ѣотаре немїшкате: фѣрѣ новаѣѣ шї
грїѣѣ омїнеаскѣ нїчї ѣн сѣїѣ де вїеѣї-
тоаре, нїчї о планѣѣ нѣ сѣ 'новїлеаѣз. Кѣт
де 'налѣ стѣ омѣла педѣасѣпра добїтоаѣї-
лор прїн кѣвѣнтѣла сѣѣ, шї антре оамѣ-
нїї кѣрѣнтелор веакѣрї крѣде, веїї, шї ан-
тре чѣї дїн времїле ноастре кѣт де марѣ
дескїлїнїре єсте! Чїне нѣ кѣноаѣе спорї-
реа омѣлѣї ан арте шї ѣїнѣѣ дїн веак
ан веак! — Омѣла мѣѣрѣ стелеле черїѣ-
лѣї шї сокоѣѣѣ кѣрѣла лор; єл лшї а-
дѣче шїешї де фѣѣѣ трекѣтѣла шї вїїто-
рїѣла; пѣтерїле дѣѣлѣї сѣѣ ажѣнѣ де-
парѣте педѣасѣпра пѣмѣнтѣлѣї; планѣрї-
лор, десѣоїнїчїеї шї сїлїнѣлор сале нѣ-
маї є нѣс нїчї ѣн ѣотар; єл прѣсїмте

ші нздеждаше о віацз фзрз сфршіт лн-
кз дінколо песте мормжнт.

(Ва 8рма.)

Аннунціє Літераръ.

Лімба ромжнеаскз, кѣноскѣтз де чеї
анвзцаці ка лімбѣ ордінаріє а попорѣлѣ
роман, ал лѣмеї домніторіѣ, аѣ трас де
маї мѣлці анї спре сінг окії ші лѣрѣа
а мінте а націлор ҃ропене, челор маї
де фрѣнте. Маї мѣлці вѣрѣаці кѣ анце-
лѣпчѣне ші анвзцѣтѣрз анподовіці, маї
вѣртос дін тѣмпѣріє преа глоріосеї ан-
пѣрѣції а лѣї Іосіфѣ II пѣнз акѣма, не
анчетат аѣ лѣкрат спре дѣвзлірѣа, ші
кѣлтѣра ачестеї лімбѣ, маї кѣ самѣ ан-
взцѣтѣла Петрѣ Маіор, кѣрѣї дѣстѣла нѣ
пѣтем мѣлцѣмі; ші алці вѣрѣаці вѣстіці але,
кѣрор нѣме ан зілѣе ноастрѣ сѣнт тѣ-
тѣрор маї кѣноскѣте дѣкѣт неар фі кѣ
пѣтінцз але лѣѣла. —

Тотѣші анпѣдекѣріє, чеї ста анпро-
тивѣ, парте прін антревѣнцієрѣа літерѣ-
лор серѣеції ші парте прін не-кѣноащѣрѣа
антемеієрѣї лімбѣ, нѣ сѣ пѣтѣрз кѣ то-
тѣла рідіка пѣнз акѣма. Пентрѣ ачѣста
сѣ сокоті дѣліпсѣ а о сѣпѣне анкѣ ла о
крітѣкз рѣгѣроасѣ, а о дѣвзлі ан тоате
пѣрѣціє сале, а о алѣтѣра фзрз преѣдѣ-
кѣці кѣ чеа латінеаскз, а черѣета тоатѣ
ѣтімологія; а о анфѣцоша кѣ сороріє
сале, чеа італінеаскз, фрѣнчѣаскз ші спѣ-
неаскз, ші а стрѣкѣте тоатѣ аналוגіа,
ка маї пре 8рма кѣноскѣнѣшї фірѣа сѣї
кѣноащѣм ші анпѣдекѣріє чеї стаѣ ан-
протівѣ кѣ ісвоарѣе лор, ші аша сѣ ле

пѣтем чѣлѣа рідіка, ші ачѣстеа, а-
стѣпа. —

С'аѣ лѣкрат аша дѣрѣ тоатѣ грам-
матіка, антревѣнцієнѣа літерѣе латінеції,
с'аѣ ашѣзѣт рѣгѣліє ортѣграфієї аѣпѣ
натѣра лімбѣї, ші с'аѣ хотѣрѣт пронѣн-
ціа дін фірѣа літерілор фзрз але скімосѣ,
с'аѣ сѣмпліфікат тоатѣ конѣормаціа, ші
с'аѣ лѣснѣт сѣнтѣксѣл фзрз ал рѣпї де
фрѣмсецѣле сале, ші с'аѣ дѣстѣпат 8н
ісѣор ноѣ спре кѣлтѣра ші дѣплінірѣа
лімбѣї. Іарѣ маї вѣртос с'аѣ дѣскіє 8н
кѣмпѣ ларѣ, челор маї мѣлці аѣ ан пар-
те, аѣ де тот не-кѣноскѣт, спре черѣета-
рѣа таїнелор лімбѣї ачѣстіа, спре нѣтри-
рѣа мінції челор анвзцаці, ші спре фо-
лосірѣа, челор де анвзцѣтѣрз іѣвѣторї.

Опера ачѣста, де маї мѣлці ан літера-
тѣра націоналѣ ші стрѣінѣ фѣартѣ 8мѣлаці,
вѣзѣтѣ, ші де дѣншії апрѣкѣтѣ, ші ка
8н темѣїѣ ноѣ ал лімбѣї ноастрѣ лѣѣла-
тѣ, сѣпт тітѣлѣ:

Tentamen Criticum

in Originem, derivationem et formam
linguae Romanae in Dacia vigentis vul-
go valachicae, Auctore A. Trebonio.
8з ва да ан тіпографіа Пѣрїнцилор Ме-
хїтаріції ан Вієнна, кѣ капѣтѣл анѣлѣї
ачѣстѣїа. Да тіпаріѣ; ла акѣрѣїа прѣнѣмерѣ-
ціє аѣторїѣл кіамѣ пре тоці вѣрѣації іѣвѣторї
де шїїнцз ші де кѣлтѣра націоналѣ, со-
котінѣ кѣ ачѣстѣ картѣ прѣкѣм шїєшї,
аша ші націєї ва фі спре чїнсте; ші а-
сѣмнѣнѣ 8н прѣцѣ фѣартѣ кѣмпѣтѣт, че
нѣ ва треаѣе чїнчї креїцѣрї де арѣ пре
коалѣ, де карѣ тіпѣрїте вор вѣнї кам
ла доаозѣнї; ші аѣпѣ че 8з вор фі сѣѣ-
скіє доао сѣте де прѣнѣмѣрѣнці анѣатѣ

сз вор тінзрі ші сз вор тріміте, скз-
зінд прецѣл кѣ атжта пентрѣ ачещіа, кѣ
кжт маї мѣлці вор фі пренѣмзраці, іарз
де нѣ рідікжндѣл, тотѣші ан термінѣл
маї сѣс нѣміт ашззіндѣл пентрѣ чеї не
пренѣмзраці. — Дін партеа тіпарїѣлѣл сз
ва пѣрта грїжз де хжртїе кѣратз ші фрѣ-
моасз, ші де літере неїде.

Вїена, 24. Септември 1839.

Tentamen criticum linguae daco- romanae!

Патрѣ тентаміна критика але лімбей ромж-
нещї сз афлз кѣ цїреа меа ан зїоа де
астззі лѣкрате ан манѣскрісе де патрѣ
взрѣаці ромжнї, дїнтре карїї маї тоці сжнт
пѣблїкѣлѣї ромжнеск шї дін алте скріерї кѣ-
носѣкѣці. Жн семн преабѣн пентрѣ лімба ноа-
стрз. — Ансз тоате критїчеле поме-
ніте мїе кѣносѣкѣте, сжнт лѣкрате ан лім-
ба націоналз; сїнгѣр Д. Явгѣст Требонїе
сокотї а фі требзїнчїос, сз сз маї скріе
чева ан ачест обжет шї антр'о лімбз кѣ-
носѣкѣтз ла тоатз вѣропа. Вѣ петрежнд
ан лѣніле верїї ачестѣї ан ла Вїена, авѣїѣ
прїлеж ан дїскѣрѣрї маї десе а черка маї
деапроапе скопѣл че'лар абеа Д. Явктор кѣ
лѣвдата критїкз шї анжміт че сз атїнѣе
де едіціа еї ан лімба лѣтїнѣскз. Рзснѣи-
сѣл пе кжт де жшор, пе атжта шї де мѣл-
цѣміторїѣ стзтѣл ан дїклараціа, кѣмкз
длѣї акѣма, кжнд о мѣлціме де лневзцаці,
ба шї мѣлте стзпжнїрї пжндеск, жнде вор
сз еасз ромжнїї кѣ десволвіреа шї антеме-
їереа націоналітзції шї кѣ кѣлатївареа лім-
бей сале, дореще а'шї анпзртзшї ідеїле
сале нѣ нѣмаї конфрацілор чї шї маї вжр-
тос челор стрїнї. Скопѣл есте сфжнт;

ші акѣма сз кжтѣ мїжлоачеле спре ал
реалїза пе ачела. Д. Явктор кѣм сз вїде
дін анонціа десѣс, нѣ пофѣчеїе дела Ч. Пѣ-
блїк пренѣмерацие де банї лнанїте, чї сїн-
гѣр сѣвскріпціе, дін каре сз поатз фі
анкредїнцат, кѣмкз лѣкрѣл шї остенеалл
дсале ва фі прїїмітз шї оарешкѣм рзс-
плетїтз.

Редакціа ачестор Фої дін парте'шї роа-
гз пе тоці ачї ДД. Кореспондентїї шї аї
сзї спрїжїніторї прїетїнї, ан Ярад, Блаж,
Златна, Нзсѣлѣ, Сїбіѣ, Бѣкѣрещї, Країова,
Іашї, Роман, Галац, Логож шї пе аїреа,
карїї бїневоїа пзнз акѣм а трїміте ан-
коаче чч. адресе але Д. Ябонаці ла Газетз,
сз бїневоїаскз кѣ капетѣл ачестѣї ан а
трїміте ла редакціа ачестѣї тотѣоадтз
ан фої деосїбіте шї сѣвскріпціа ачелор
ДД. четїторї, карїї дореск а прїїмі критї-
ка маї сѣс нѣмітз. Явем недежде, кѣм-
кз консорціле ноастрѣ, ЧЧ. Редакції але
Кѣрїерѣлѣї ромжнеск шї але Ялвїнеї
ромжнещї анкз вор ста длѣї Явктор ан-
тр'ажѣторїѣ, рекомжнджнд Пѣблїкѣлѣї о-
стенеалїле дсале.

Г. Барїц, Редактор.

Я Н В Р Д О Т Ъ.

О фрѣмоасз шї тїнзрѣ коконїцз се
мзрїтз дѣпз жн вжтржн непѣтїнчїос. Кжнд
се дѣчелѣл ла вїсѣрїкз спре кѣнжнїе, зїсз
фіакзрѣл (кїрешл) кѣтрз джнса де маї
мѣлте орї. „Пе мїне мз кїамз Іоан, пе
мїне мз кїамз Іоан!“ іарз кжнд антрѣвз
мїрѣса, де че зїче ел ачаста, респнѣсе
кїрешл, ка сз цїнї бїне ан мїнте нѣ-
меле меѣ, шї сз нѣ зїчї одатз: „Дракѣ
маѣ дѣс кѣ ачеста ом ла кѣнжнїе! Др. В.

Сз аз афарз ан прїв. тїнографїа лдї Іоанн Гзтт.